

הסבת הספינות 'קדימה' ו'טירת צבי' למשימת העפלה

מאת: אריה קפלן ("קיפי")

מקפריסין [קיפי הגיע למחנות קפריסין עם מעפילי 'הנרייטה סולד' ושהה בהם, בתפקיד מפקד המחנות מטעם 'הגנה', עד דצמ' 1946] חזרתי ארצה עם משלוח ראשון של עולים וכשהגענו לחיפה הסתלקתי בירידה מהאוניה והלכתי לאכול סלט עגבניות. הייתי בארץ חצי שנה ובחצי השנה הכנתי את 'אנצו סרני' לחזרה לאיטליה והייתי מפקד הפלי"ם כמה זמן ואז נסעתי לאיטליה.

לאיטליה הגעתי [בקיץ 1947] דרך צרפת ואחר-כך הייתי צריך מאיטליה לנסוע ליוון כדי לארגן את המשך העליה, היות ולא היה בה אף שליח בתקופה ההיא. כשהגעתי לאיטליה קבלתי הוראה משאול אביגור להישאר באיטליה, היות וזו היתה התקופה ש'אלון' [יהודה ארז] עזב את העבודה והלך לרכש, ועדה נכנסה לעבודה, והיה אז רושם שהעבודה קצת קפאה על שמריה, ואז הוא קיבל כמה אנשים כדי להגביר את הקצב.

התפקיד הראשון שלי היה הכנת הספינה 'קדימה' יחד עם זאב רותם. לגבי הכנת הספינה הזו יש לומר שהספינה היתה צריכה להיות מוצבת בוונציה במספנה על אי ששמו פלמטרינה. זו היתה מספנה משפחתית. מה שניסו לעשות בהכנת הספינה הזו זה שרצינו לעשות את כל ההכנות מקודם כך שהספינה תגיע למספנה והיא תעמוד מינימום של ימים, בו בזמן שספינה היתה עומדת אז בין 3-4 שבועות בהכנה. אנו שאפנו שזה יקח בדרך זו כמה ימים וזה התאפשר ע"י כך שתכננו הכל למפרע. כתוצאה מזה נכנסנו לסכסוכים עם עדה סרני, היות וזה הצריך נסיעות לכל מיני נמלים אחרים למדוד את האוניה, התגלתה התנגדות גדולה מצד עדה בטענה שאנו מסכנים את הסודיות של הפעולה.

העבודה במספנה שם נעשתה כולה למפרע. הוכנו המסגרות הפנימיות של השידרה, המטבח, בתי-הכסא וגם השיפוץ של המנועים נעשה במקום אחר, בלי כל קשר עם עבודות ההעפלה.

העבודה במספנה הזו נמשכה חודש בערך והעובדים במספנה הרגישו שמשוהו כאן אינו כשורה, אבל אנו טענו שאנו מכינים אוניה להובלת בנות ואם האמינו או לא, אינני יודע.

כשהבאנו את הספינה למספנה היא עמדה שם חמשה ימים, ותוך חמשת הימים האלה העברנו אותה להפלגה כאוניית מעפילים. בערב החמישי הגיע משלוח של עולים מוונציה - 800 איש. העלינו אותם במספנה על האוניה ויצאנו עם האנשים על האוניה מתוך נמל ונציה. זו היתה טעינה בתוך אזור המים הסגורים של ונציה והיה צריך לעבור את הביקורת על יד השער. כל הדברים נעשו בהצלחה ולא התגלו העולים. מבחינה של סידורים נתברר שהבניה שלנו על רשתות אמריקאיות בתור אצטבאות היתה לא מוצלחת. ולאנשים היה קשה מאד להסתדר בתנאים אלה. הרשתות נקרעו ולא לכולם היה מקום לשכב. היתה גם צפיפות גדולה באוניה. היות ולא הספקנו לרדת בוונציה, ירדנו מול אנקונה, ונאסרנו בחשד שאנו מרגלים יוגוסלבים. ישבנו בבית הסוהר עשרה ימים עד שעדה הצליחה לשחרר אותנו מבית הסוהר.

האופייני לספינה היה המהירות שבה היא הוכנה כספינת עולים. בנוסף לזה העבודה שהתחילו להשתמש שם בקונסטרוקציות ברזל, אחרי כן העבירו את זה לכל הספינות וזה החיש את העבודה.

היה לנו מחסן מזון במספנה והתברר שגונבים לנו מזון ונאלצנו לעבור ממיטות הפוך - לשמירה במחסן החשוק.

מבחינה של יחסים עם המשרד המרכזי, היחסים ביני ובין עדה לא היו הכי תקינים בעולם היות והיא לא קבלה את שיטת העבודה ועמדה על דרכי עבודה יותר חשאיות מבחינה של הכנות. היא לא היתה מוכנה לכל ההכנות שעשינו מסיבב לעבודה.

אחרי זה אני התישבתי במילאנו ועברתי לעבוד עם אנשי הרכש באריזת נשק ומשלוח לארץ. זה נמשך מספר חדשים וישבתי אז במג'נטה. זה היה אז מרכז משלוח הנשק לארץ.

ישבתי במג'נטה ובמילאנו עד תחילת שנת 1948. כמובן שבמשך הזמן השתתפתי בכמה העמסות של ספינות וישבתי שם עד שמרכז הפעילות עבר לדרום - לנפולי וסביבותיה ואז עברנו לרומא למספר חדשים.

השתתפתי אז במספר עליות של ספינות. בסופו של דבר, באפריל 1948 הוטל עלי להכין את 'טירת צבי'. ההכנה של 'טירת צבי' היתה הרבה יותר פשוטה מבחינה זו שהיתה כבר רוטינה עם המספנה הזו והיתה גם דרך די סטנדרטית. בהכנת הספינות. נוסף לזה לא היה כל צורך כמעט בהדרכה של המספנה בהכנת המתקנים הספציפים והיא נמשכה שלושה שבועות.

אני הייתי צריך להפליג לארץ עם הספינה הזו, אבל בערב המעשה קבלתי הוראה לעלות על אוניית הנשק 'רזורקציו' ['רקס'] שהיתה צריכה להעביר את הנשק האנטי-אווירי ואנטי-טנקי הראשון לארץ. אז קבלתי הוראה לעזוב את האוניה 'טירת צבי' ולעלות על 'רזורקציו' בקטניה שבסיציליה.

האוניה הזו טופלה על-ידי 'אלון' [יהודה ארזי]. זו היתה אוניית נשק שהובילה אז נשק ארצה. עם האוניה חזרתי ארצה.

מרץ-אפריל, 1948, נפולי, איטליה. פיקוח על הכשרת אוניית המעפילים 'טירת צבי' במספנה.